

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Київський національний університет культури і мистецтв
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національний університет «Львівська політехніка»
Національний університет «Одеська політехніка»
Маріупольський державний університет
Національна спілка документознавців України**

КУЛЬТУРА, ІНФОРМАЦІЯ, КОМУНІКАЦІЯ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ДІАЛОГ

*Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю*

9–10 квітня 2026 р.

Київ 2026

Культура, інформація, комунікація: міждисциплінарний діалог : матеріали II Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю / М-во культ. України ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. (Київ, 9–10 квітня 2026 р.). Київ : НАКККіМ, 2026. 319 с.

Збірник тез об'єднує результати досліджень учених, фахівців і практиків з різних галузей гуманітарного знання, що розкривають багатовимірні аспекти взаємодії культури, інформації та комунікації в умовах цифрової трансформації суспільства. Матеріали згруповано за тематичними секціями, що охоплюють широкий спектр проблем: розвиток бібліотечної, інформаційної та архівної справи; новітні тенденції у сфері медіа й комунікації; документознавчі студії; інновації в інформаційних технологіях; менеджмент культурних і креативних індустрій; культурологічні виклики цифрової доби; роль культури в освітньому процесі; соціокультурні трансформації в умовах глобальних і локальних викликів; сучасні підходи до артменеджменту; міждисциплінарні студії мистецтва та культурної спадщини.

Збірник стане в пригоді науковцям, викладачам, здобувачам освіти, культурним менеджерам, архівістам, бібліотекарям, а також усім, хто цікавиться проблематикою гуманітарного розвитку в сучасному світі.

Редакційна колегія

Марченко Валерій Віталійович, ректор Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, професор, доктор філософії, кандидат мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України (голова редколегії)

Степаненко Людмила Михайлівна, перший проректор з науково-педагогічної роботи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор педагогічних наук, доцент

Денисюк Жанна Захарівна, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор культурології, доцент

Добровольська Вікторія Василівна, в.о. завідувача кафедри артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор наук з соціальних комунікацій, професор

Ткаченко Наталія Вячеславівна, доцент кафедри артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор філософії з інформаційної, бібліотечної та архівної справи

Бугайова Оксана Іванівна, начальник відділу наукової та редакційно-видавничої діяльності Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, кандидат філологічних наук

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
(протокол від 27.04.2026 № 9)*

**Позиція авторів може не збігатися з позицією редакційної колегії збірника.
Автори несуть повну відповідальність за викладений матеріал.**

<i>Акімов Д., Вакуленко Ю., Корнієнко В.</i>	Paris: the Legal Status of the “Commissaire-Priseur” in Fine Arts Marketing at Global Art Auctions [Париж: правовий статус «комісара-аукціонера» у маркетингу образотворчого мистецтва на світових аукціонах мистецтва] ..240
<i>Черкасець М. С.</i>	Особливості організації та проведення практики для студентів освітньо-професійної програми «Ведучий телевізійних програм»242

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЇ В ГЛОБАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

<i>Морєва Є. О. Левицький І. Б.</i>	Унікальний етносимфонічний проєкт Джамали: на перетині історії, географії та фольклору245
<i>Симоненко О. В.</i>	Безпека культурної спадщини в цифрову епоху: аналіз ключових вебплатформ США247
<i>Філіна Т. В.</i>	Культурний ландшафт міста як простір боротьби за історичну пам'ять..249
<i>Родінова Н. Л., Соловей А. М.</i>	Соціокультурна діяльність громадських організацій у формуванні сучасного культурного простору (на прикладі ГО «Центр розвитку творчості "Лілея"»)251
<i>Щур Н. О.</i>	Віртуалізація культури і трансформація автентичності: виклики сучасної культурологічної рефлексії252
<i>Бондарець Н. Л. Матузко О. А.</i>	Культура та мистецтво саундпродюсування254 Сучасні театральні практики в контексті проблематики впровадження нових соціокультурних кодів та соціальних інновацій: особливості інклюзивного театру257
<i>Задорожна Я. Г.</i>	Мова як інструмент «м'якої сили»259
<i>Кот Є. В.</i>	Роль нових медіа в популяризації телевізійного Dance Show261
<i>Ніколаєва Д. Ю.</i>	Задоволення культурних потреб українців засобами інноваційних мистецьких проєктів263
<i>Прадєдович Д. В.</i>	Авангардні стратегії в рекламі: естетика експерименту та формування культурної ідентичності265
<i>Акімов Д. І.</i>	Артмаркетинговий аналіз флористичних мотивів у живопису епохи Відродження крізь призму психологічних стратегій XIX-XXI століть ...266
<i>Родінова Н. Л., Шаповал К. О.</i>	Соціокультурна трансформація молодіжних громадських організацій в Україні в умовах суспільних та воєнних викликів269
<i>Лук'яненко В. В.</i>	Алгоритмічна медіація пам'яті: цифрові інфраструктури та реконфігурація колективного досвіду271

КУЛЬТУРА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: СТРАТЕГІЇ, ТЕХНОЛОГІЇ, ПРАКТИКИ

<i>Овчарук О. В.</i>	Мистецька освіта та мистецько-освітній простір України в процесах гуманітаризації культури274
<i>Афоніна О. С.</i>	Прем'єри музично-театральних вистав як освітній ресурс при викладанні музичних дисциплін276
<i>Листопад О. А., Листопад Н. Л.</i>	Культурний компонент освітнього середовища як чинник розвитку критичного мислення студентів277

Культура як чинник формування освітнього середовища: стратегії, технології, практики

осмислити через поєднання в творі різних епох, стилів й культурних контекстів в єдиній художній системі. У практичному аналітичному вимірі це означає усвідомлення літературного першоджерела XVIII століття – роман абата Прево «Історія кавалера де Гріє і Манон Леско» з точки зору балетного лібрето. Музична основа балету складається з оперних увертюр Ж. Массне, тобто є зібраним матеріалом, який не був спеціально призначеним для балету. Загалом, аналіз музичного матеріалу Ж. Массне (XIX ст.) репрезентує пізньоромантичну оперну естетику з її ліризмом, психологізмом і театральною експресією, що дозволяє розкрити образи роману абата Прево.

Інтерпретація балетної постановки XX століття (Макміллан, 1974) стала постмодерним переосмисленням класичного сюжету через хореографічну драму. У балеті простежується зіставлення епохальних нашарувань: просвітницький роман – романтична музична мова – сучасна балетна драматургія – прем'єра на сцені театру в Празі (2025). У постановці Макміллана актуалізуються культурні коди різних історичних контекстів, що охоплюють моральні уявлення, соціальну ієрархію, а також проблематику фатуму, тілесності та пристрасті. Отже, культурно-історична рефлексія в цьому випадку полягає у розумінні «Історії Манон» як інтертекстуального твору, в якому різні історичні шари формують багаторівневу модель європейської культурної пам'яті, переосмислену через мову сучасного балету.

Використання музично-театральних творів у навчальному процесі сприяє розвитку комунікативно-академічної компетентності (обговорення, аргументація, ведення наукового дискурсу), креативного мислення (постановка нових інтерпретаційних гіпотез) та дослідницьких навичок (аналіз першоджерел сценічного мистецтва як культурного тексту). Це відбувається в умовах міждисциплінарного викладання, що інтегрує історію музики, логос музики та постмодерну методологію.

Отже, залучення музично-театральних прем'єр до навчальних курсів «Логос історії музики», «Музична культурологія», «Методологія постмодернізму в музичному мистецтві», «Коди культури в музичному мистецтві» сприяє формуванню цілісного міждисциплінарного підходу. Це забезпечує розвиток аналітичних компетентностей аспірантів та поглиблює розуміння музичного твору як багаторівневої культурної системи. Вивчення прем'єр відкриває перспективи подальших міждисциплінарних досліджень у музичній освіті.

*Листопад Олексій Анатолійович,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри дошкільної педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса*

*Листопад Наталя Леонідівна,
кандидатка педагогічних наук,
викладачка дошкільних дисциплін Комунального закладу
«Одеський педагогічний фаховий коледж», м. Одеса*

КУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ

У сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства та глобалізаційних процесів особливої актуальності набуває формування критичного мислення студентської молоді. Сучасна система вищої освіти орієнтується не лише на засвоєння знань, але й на розвиток здатності до їх аналізу, інтерпретації та критичного осмислення [3, с. 323]. Критичне мислення є однією з ключових компетентностей, що дозволяє майбутнім фахівцям ефективно працювати

Культура як чинник формування освітнього середовища: стратегії, технології, практики

з великими обсягами інформації, оцінювати достовірність джерел та приймати обґрунтовані рішення [6, с. 89]. Важливу роль у формуванні критичного мислення студентської молоді відіграє культурний компонент освітнього середовища [2].

Культура формує світоглядні орієнтири особистості, сприяє розвитку ціннісних установок, комунікативних навичок і здатності до рефлексії. Освітнє середовище, насичене культурними практиками, гуманітарним змістом та міжкультурним діалогом, створює сприятливі умови для формування аналітичного та критичного мислення студентів [2]. Крім того, у контексті цифровізації освіти та стрімкого розвитку медіапростору особливого значення набуває здатність студентів критично оцінювати інформацію, аналізувати різні точки зору та формувати власну аргументовану позицію.

У сучасній педагогічній науці значна увага приділяється дослідженню освітнього середовища як важливого чинника розвитку особистості студента. Освітнє середовище розглядається як сукупність умов, факторів та ресурсів, які забезпечують організацію освітнього процесу, сприяють формуванню знань, умінь, цінностей і соціальних компетентностей здобувачів освіти. Воно включає не лише матеріально-технічну базу та організаційні аспекти навчання, але й культурний, комунікативний та соціальний контекст, у якому відбувається навчальна діяльність [1, с. 94]. Важливим складником освітнього середовища є культурний компонент. Його сутність полягає у включенні до освітнього процесу культурних цінностей, традицій, духовної спадщини, мистецтва та гуманітарних знань. Культурний компонент освіти сприяє формуванню світоглядних орієнтирів студентів, розвитку їхньої духовності, моральних якостей і здатності до рефлексії. Через ознайомлення з різними культурними практиками студенти отримують можливість ширше осмислювати соціальні процеси, аналізувати історичний досвід людства та формувати власну систему цінностей [2].

Однією з важливих компетентностей, що формується в сучасному освітньому середовищі, є критичне мислення. У науковій літературі критичне мислення розглядається як здатність особистості аналізувати інформацію, оцінювати її достовірність, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та приймати обґрунтовані рішення. Розвиток критичного мислення передбачає формування навичок аналізу, інтерпретації, порівняння різних точок зору та самостійного формування позиції щодо певних явищ чи процесів [6, с. 89]. Культурні цінності, традиції, мистецтво та гуманітарні дисципліни відіграють важливу роль у розвитку мислення студентів. Вивчення літератури, історії, філософії, культурології сприяє формуванню здатності до глибокого аналізу соціокультурних явищ, розвитку уяви, рефлексії та критичного осмислення інформації. Залучення студентів до культурних практик, творчих проєктів, дискусій та аналізу культурних текстів сприяє розвитку аналітичних здібностей і формуванню навичок аргументованого висловлення власної думки [4, с. 12].

Важливим аспектом культурного компонента освітнього середовища є також розвиток міжкультурної комунікації. У сучасному глобалізованому світі студенти дедалі частіше взаємодіють із представниками різних культур, що потребує сформованості навичок толерантного спілкування, взаєморозуміння та відкритості до різноманіття культурних традицій. Міжкультурна комунікація сприяє розширенню світогляду студентів та розвитку їхньої здатності критично оцінювати різні культурні явища. Невід'ємною складовою міжкультурної комунікації є формування культурної компетентності, яка передбачає знання культурних норм і цінностей, умінь орієнтуватися в культурному різноманітті та здатність до ефективної комунікації у багатокультурному середовищі. Культурна компетентність сприяє розвитку гнучкості мислення, здатності до аналізу різних культурних контекстів і формування обґрунтованих суджень [2].

Важливе значення для розвитку критичного мислення має також культура академічного діалогу. Вона передбачає відкритість до різних точок зору, аргументованість висловлювань, повагу до позиції співрозмовника та готовність до конструктивної дискусії. У процесі акаде-

Культура як чинник формування освітнього середовища: стратегії, технології, практики

мічного діалогу студенти навчаються формулювати власні аргументи, аналізувати альтернативні погляди та робити обґрунтовані висновки. Культурний компонент освітнього середовища є важливим чинником формування критичного мислення студентів, оскільки сприяє розвитку їхнього інтелектуального потенціалу, комунікативних навичок та здатності до самостійного аналізу інформації [2].

Проведений аналіз засвідчує, що культурний компонент освітнього середовища відіграє важливу роль у формуванні критичного мислення студентів. Саме культура виступає важливим чинником формування світогляду студентської молоді, сприяє розвитку ціннісних орієнтацій, комунікативних навичок і здатності до самостійного аналізу інформації. Культурне освітнє середовище створює сприятливі умови для інтелектуального розвитку студентів, стимулює їхню пізнавальну активність та формує навички критичного осмислення різноманітних соціокультурних явищ. Залучення студентів до культурних практик, вивчення гуманітарних дисциплін, участь у дискусіях, аналіз культурних текстів і мистецьких явищ сприяють розвитку аналітичного мислення, уміння аргументовано висловлювати власну позицію та оцінювати різні точки зору.

Важливим аспектом є інтеграція культурних елементів у освітній процес, що сприяє підвищенню якості освіти та формуванню культурної компетентності студентів. Використання сучасних освітніх технологій, інтерактивних методів навчання, міждисциплінарних підходів і цифрових ресурсів розширює можливості для розвитку критичного мислення та активного залучення студентів до освітнього процесу. Результати здійсненого аналізу дозволяють зробити висновок, що культурний компонент освітнього середовища є важливим фактором розвитку критичного мислення студентів. Його ефективна інтеграція в освітній процес сприяє формуванню інтелектуально розвиненої, соціально відповідальної та культурно компетентної особистості, здатної до аналізу інформації, прийняття обґрунтованих рішень і активної участі в сучасному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Даниляк Ю. І. Створення сприятливого освітнього середовища як педагогічна умова розвитку критичного мислення в молодших школярів. *Наукові записки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Педагогіка і психологія*. 2025, № 2 (6). С. 94–99. DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-1297/2025-2-14>
2. Заредінова Е. Р. Формування соціокультурних цінностей студентів в освітньому середовищі закладу вищої освіти: теорія і методика. Монографія Київ: Видавничий Дім «Слово», 2020. 372 с.
3. Листопад О. А., Мардарова І. К., Листопад Н. Л. Становлення професійної ментальності здобувачів освіти в освітньому процесі закладів вищої і фахової передвищої педагогічної освіти. *Перспективи та інновації науки (Серія «Психологія», Серія «Педагогіка», Серія «Медицина»)*. 2024. №10 (44) С. 323–335. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10\(44\)-323-335](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10(44)-323-335)
4. Листопад О. А., Мардарова І. К., Освітній вебквест як інструмент дистанційної освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки*. 2024, Вип. 1 (54). С. 12–21. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2024-1-54-12-21>
5. Листопад О., Мардарова І. Праксіологічний підхід у розвитку професійної компетентності педагогів: теоретичні засади та освітні практики. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. Серія: Філософія. Педагогіка*, 2025. № 2 (9), С. 157–163. DOI: <https://doi.org/10.54891/2786-7013/2025-2-18>
6. Пометун О. Критичне мислення як педагогічний феномен. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 2. С. 89–98.
7. Lystopad O., Mardarova I., Lystopad N., Hudanych N. Innovative Activity as a Factor in the Professional Development of Preservice Teachers. *Modern vectors of science and education development in China and Ukraine: International annual journal*. Odesa: South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky, Harbin: Harbin Engineering University, 2025. Issue 11. P. 209–222. DOI: 10.24195/2414-4746-2025-11-19

Наукове видання

КУЛЬТУРА, ІНФОРМАЦІЯ, КОМУНІКАЦІЯ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ДІАЛОГ

*Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю*

Підп. до друку 27.04.2026. Формат 60x84 ¹/₁₆.
Обл.-видав. арк. 18,72. Умов. друк. арк. 23,05

Видавець і виготовлювач

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
вул. Лаврська, 9, Київ, 01015

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
ДК № 3953 від 12.01.2011